

YAŞAYAN VE TARİHİ TÜRKİYE TÜRKÇESİ AĞIZLARI ADLI ESER ÜZERİNE**Kürşad Çağrı BOZKIRLI***

Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü öğretim üyesi Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN, Türk dilinin her alanında özellikle de Eski Anadolu Türkçesi (Eski Türkiye Türkçesi), Türkiye Türkçesi, tarihî ve çağdaş Türk lehçe ve ağızları ile ilgili çalışmalarıyla tanınmaktadır.

GÜLSEVİN, yapmış olduğu çalışmalarını kitaplar, makaleler ve bildiriler hâlinde yayımlamıştır.¹ Onun münferit ve müşterek olarak hazırlamış olduğu kitaplar arasında: *Kamus-ı Türkî'ye Göre Türkiye Türkçesinde Yapım Ekleri ve Kullanılışları: I. Fiilden İsim Yapan Ekler* (Malatya, 1993 (Selma Gülsevin ile birlikte)); *Usulî'nin 120 Manzum Hadis Tercümesi* (Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, Afyonkarahisar, 1995); *Uşak İli Ağızları* (Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2002); *Eski Anadolu Türkçesi* (Gazi Kitabevi, Ankara, 2004 (Erdoğan Boz ile birlikte)); *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler* (Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007), *Türk Dili ve Kompozisyon I-II* (Tablet Kitabevi, 2006 ()) *Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağızları* (Özel Kitaplar Yayınları, İstanbul, 2010); *Üniversiteler İçin Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım* (Savaş Yayınları, Ankara, 2011 (Mehdi Ergüzel, Erdoğan Boz ve Ertuğrul Yaman ile birlikte)) ... yer almaktadır.

Anılan eserler arasında bulunan *Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağızları* adlı kitap 2010 yılında "Özel Kitaplar Yayınları" tarafından ilgililerinin istifadesine sunulmuştur. Eserin editörlüğünü Dr. Yusuf AKÇAY; kapak tasarımını Mustafa KURT; sayfa tasarımını ise Şükrü KARAKOÇ gerçekleştirmiştir.

Eser, Türk dil bilgisinin ve Türklük biliminin önde gelen isimlerinden Prof. Dr. Zeynep KORKMAZ'a ithaf edilmiştir. Söz konusu ithaf, GÜLSEVİN'in lisans öğrenimi sırasında hocası olan ve birçok konuda ufkunu açan Prof. Dr. Zeynep KORKMAZ'a olan sevgisinin ve saygısının ifadesi olması bakımından da önemlidir.

Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağızları adlı eserin II. sayfasında Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN'in öz geçmişi "Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN" başlığı altında dikkatlere sunulmuştur.

* Arş. Gör.; Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü

¹ Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN'in öz geçmişi, yayınlarının listesi, akademik çalışmaları... hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Ay, 2011: 1-59; Gülsevin 2010: II; www.gurergulsevin.com.

Eserin “Ön Söz”ünde ise, GÜLSEVİN’in “Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne girişi, hocalarıyla olan ilişkileri, Türk dili araştırmalarına olan ilgisi, üniversitede görev yapmaya başladıktan sonra hocalarının (özellikle de Prof. Dr. Osman Nedim TUNA’nın) yönetiminde gerçekleştirdiği çalışmalar; kitaplarının, makalelerinin, bildirilerinin konusu ve hedefi” ayrıntılı bir şekilde anlatılmaktadır.

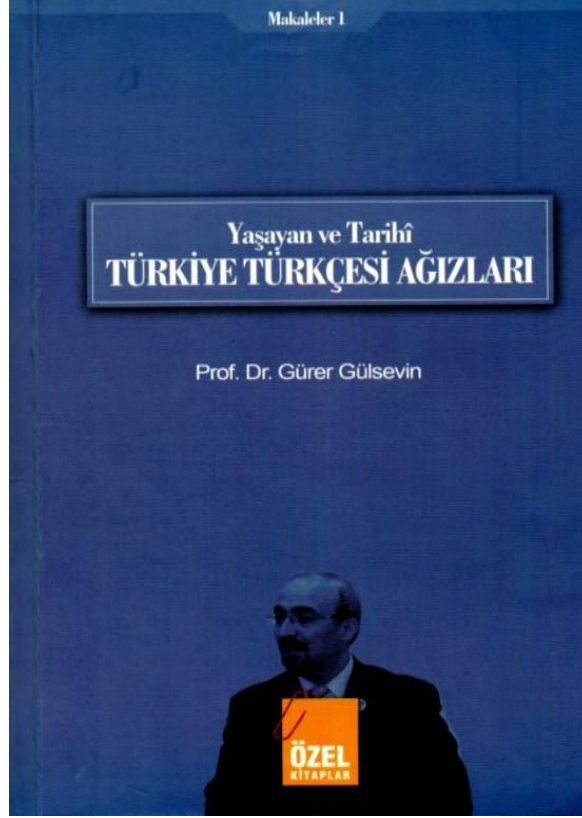
GÜLSEVİN, ön sözde eserin içeriği hakkında da şunları kaydetmektedir:

Makaleler kitabı şimdilik 2 cilt olarak planlandı. İlk cilt Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağızları başlığını taşıyor. Bu ciltte, önce yaşayan Türkiye Türkçesi ağızları üzerine yaptığım çalışmalar veriliyor. Eski Anadolu Türkçesi (ya da Eski Türkiye Türkçesi) denilen dönem de esas itibarıyla o dönemin ağızlarını temsil ettiği için birinci cilde dâhil edildi. İkinci ciltte ise gramer ve bazı konularda yapılan çalışmalar verilecek. Oğuzcanın ne olduğu, hangi özelliklerin Oğuzcaya mahsus olduğu, Oğuzca olmadığı söylenen tarihî ve yaşayan diyalektlerdeki bazı unsurların Oğuzca olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği gibi sorulara cevap arayan çalışmalarım hâlâ devam ettiği için, bu konuda yapmış olduğum çalışmaları Makaleler kitabımıza katmamaya karar verdik. Gelen tavsiyeler üzerine, son anda, örnek olması açısından bunların birkaçını ikinci cilde koymayı kabul ettik. Bu iki cildin konusuna uymadığını düşündüğüm bazı çalışmaları da kitapların dışında tuttuk. Belki daha sonraki ciltlerde değerlendirebiliriz diye düşündük (Gülsevin 2010, XII).

Yukarıda da belirtildiği üzere *Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağızları*, esas itibarıyla Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN’in “Türkiye Türkçesi”, “Türkiye Türkçesi ağızları”, “Eski Anadolu Türkçesi / Eski Türkiye Türkçesi ve ağızları” ile ilgili makalelerini içermektedir:

- Ağız Araştırmalarında Ses Özelliklerinin Sınıflandırılması Üzerine Düşünceler ve Uşak İli Ağzı Örneği, s. 1-18.
- Türkiye’deki Diyalektoloji Yayınlarında Yöntem Sorunu, s. 19-32.
- Ağız Araştırması İncelemelerimizde Yaygınlaşmış Yanlışlıklar (1): ‘bu+ra’ mı, ‘bu ara’ mı?, s. 33-38.
- Ağız Araştırması İncelemelerimizde Yaygınlaşmış Yanlışlıklar (2): “değişmenin istikameti” bakımından yapılan yanlışlıklar, s. 39-46.
- Ağız Araştırması İncelemelerimizde Yaygınlaşmış Yanlışlıklar (3): “üzüm/yüzüm; öllük/höllük” türeme mi, düşme mi?, s. 47-59.
- Türkiye Türkçesi Ağızlarında Kıpçakça Denilen Unsurlar 1: (G > V Değişmesi), s. 61-70.
- Türkiye Türkçesi Ağızlarında Kıpçakça Denilen Unsurlar Üzerine 2: (Ç > Ş Değişmesi), s. 71-78.
- Türkiye Türkçesi Ağızlarında Dış Lehçe Unsurları Üzerine, s. 79-92.

- Anadolu Ağızlarında Etnik (Boysal) Özellikler ve Çepni Ağızları Üzerine, s. 93-106.
- Rumeli Türkçesi Çerçevesinde Türk ve Balkan Dillerinin Etkileşimi, s. 107-123.
- İç Ege Bölgesinin Ağızlarında Diyalekt Tabakalaşması, s. 125-156.
- Uşak İli Ağızlarının Ortak Özellikleri ve Ağız Bölgeleri, s. 157-167.
- Türkiye Türkçesi Ağızlarında h- Sesi Üzerine, s. 169-192.
- Eski Anadolu Türkçesi Ağızları Üzerine, s. 193-205.
- Eski Anadolu Türkçesi Ağızlarında Uzun Ünlüler Üzerine, s. 207-227.
- Eski Türkiye Türkçesinde İstek Kipi Üzerine, s. 229-247.
- Eski Anadolu Türkçesinde Birleştirilmiş Özel Şekiller, s. 249-255.
- Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde 3. Kişi İyelik Ekinin Özel Kullanılışı, s. 257-260.
- Eski Anadolu Türkçesinde Dative (Yönelme Durumu) Ekinin Kullanılışları ve Fonksiyonları, s. 261-275.
- Eski Anadolu Türkçesinin İmlâsı Üzerine Notlar, s. 277-281.
- Bergamalı Kadri ve Eseri Üzerine, s. 283-287.
- Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni, s. 289-316.
- Kırk Vezir Hikâyeleri, s. 317-327.

Türk lehçe ve ağızlarıyla ilgili çalışmaların sınırlı olduğu (son yıllarda da gitgide azaldığı) bir dönemde yayımlanan *Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağızları*, hem tarihî ve çağdaş Türk lehçeleri ile hem de ağız bilim araştırmaları ile ilgilenenler için önem taşımaktadır. Nitekim eserde yer alan birbirinden özgün makaleler içerikleri ve yöntemleri bakımından alana katkı sağlamakta ve genç araştırmacılara da yol göstermektedir.

Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağızları adlı eserinden dolayı Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN'i kutlar; başarılı çalışmalarının devamını dilerim.

Kaynaklar

AY, Ö. (2011). Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(1), 1-59.

GÜLSEVİN, G. (2010). *Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağızları*. İstanbul: Özel Kitaplar Yayınları.

www.gurergulsevin.com